

1920-grænsen opstår

DANMARK GENFORENES MED SØNDERJYLLAND/NORDSLESVIG - OG KONGEN RIDER OVER GRÆNSEN

Den internationale grænsekommision C.I.S. havde overhøjheden i både zone 1 og 2 frem til den 15. juni 1920, hvorefter Danmark overtog zone 1 og Tyskland zone 2. C.I.S. accepterede at der blev skiftet til dansk valuta og dansk postvæsen den 20. maj 1920. Det kneb med at få tyskernes underskrift, så først den 5. juli 1920 kunne C.I.S. overdrage zone 1 til Danmark med tilbagevirkende kraft fra den 15. juni 1920, som er den officielle overdragelsesdato. Der fulgte en række

højtideligheder i forbindelse med genforeningen, mest kendt er Kongens ridetur på den hvide hest over den slettede grænse ind i det genforenede Sønderjylland/Nordslesvig den 10. juli 1920.

Danmarks areal var blevet øget med ca. 4000 km² til ca. 43.000 km², og befolkningen voksede med 5%, ca. 163.000 mennesker, hvoraf de ca. 18 % eller 30.000 tilhørte det tyske mindretal. De yderligere ca. 7% som havde stemt tysk ved afstemningen rejste enten ud af landet eller betragtede sig ikke som del af det tyske mindretal. Det danske mindretal i Tyskland udgjorde i 1920 ca. 10.000 personer.

GRÆNSEAFSTIKNINGSKOMMISSIONEN

Grænsen skulle respektere lokale, praktiske og økonomiske forhold, og skulle

To kilometersten lige på den slettede 1864-1920 grænse ved Frederikshøj. Den tyske til venstre. (ALTONA 236,3 km) Den danske til højre. Til Kolding 12,7 km. Til Vejle 39,8 km. Imellem dem en væltet grænsesten. Formentlig nr. 112..

således ikke nøjagtig følge grænsen mellem zone 1 og 2. De sejrende magter fra Verdenskrigen udpegede delegerede til en grænseafstikningskommission. De delegerede kom fra Frankrig, England, Italien og Japan. Efter at have hørt på de lokale argumenter, suppleret med argumenter fra Danmark og Tyskland, skulle grænseafstikningskommissionen fastlægge den præcise grænse i landskabet. Det blev et hårdt og spændende arbejde at høre på de mange og særpregede argumenter for at trække grænsen lidt specielt her og der. Grænseafstikningskommissionen tilstræbte at følge afstemningszonerne, dernæst sogene- og kommunegrænser og vandløb m.v., men kommissionen var lydør og pragmatisk og det endte med en 69 km lang noget slingende grænselinje fra Skomagerhus ved Krusåens udløb i Flensborg Fjord til Siltoft i Vadehavet. Efterfølgende blev der opsat 279 grænsesten, adskillige suppleret med "hjælpesten". Ved senere landvinding i Vadehavet er der suppleret med Sten 280 på det fremskudte dige.

Lige før jul 1920 var arbejdet færdigt, og den endelige grænse trådte i kraft om formiddagen den 1. januar 1921. Grænseafstikningskommissionen trådte endeligt fra i maj 1921.

GRÆNSETRAKTATEN MELLEMDANMARK OG TYSKLAND

Efter grænseafstikningskommissionens arbejde var tilendebragt, påbegyndte Danmark og Tyskland arbejdet med en egentlig grænsetraktat, der skulle sikre begge landes accept af grænsen og tillige løse de mange praktiske problemer som en grænse medfører, herunder muligheder for lokalbefolkningen for at passere grænsen lempeligt, adgang til kirkegårde, veje nær og på grænsen, skattebetaling, pension til krigsinvalid m.v.

Arbejdet trak ud og først den 22. april 1922 var arbejdet afsluttet og grænsetraktaten kunne underskrives den 3. og 4. juni og trådte derefter i kraft den 7. juni 1922.

Tyskland godkendte ganske vist traktaten, men godkendte til Danmarks skuffelse ikke selve grænsen, idet Tyskland hævdede at have fået afstemningen i 1920 påtvunget. Dette fik dog ingen større praktisk betydning, men gav nogen usikkerhed. Blandt andet fortsatte Tyskland med at udgive generalstabskort, hvor 1920-grænsen var opført som en spinkel linje, mens 1864-grænsen var tegnet som en egentlig grænse.

I 1933 – 1945 gjorde Tyskland krav på store dele af de landområder, der var afstået efter 1. Verdenskrig, men det nazistiske Tyskland gjorde ingen krav mod Danmark om revision af 1920-grænsen. I 1955 underskrev Tyskland og Danmark den såkaldte Bonnereklæring om blandt andet mindretalenes rettigheder.

GRÆNSEINSPEKTION HVERT 10. ÅR

Grænsen justeres og inspiceres løbende af en fælles Dansk/Tysk grænsevandløbskommission og en fælles grænse inspektionskommission, hvilket er et resultat af 1922-traktaten. Inspektionen finder sted hvert 10. år, senest i 2014. Eventuelle mindre revisioner af grænsen godkendes, f.eks. på grund af vejanlæg, udretning af vandløb m.v. Grænsen er flere gange blevet flyttet, men der er tale om få meter, typisk hvor en å er blevet rettet ud, og der er løbende blevet søgt for at der ikke samlet bliver flyttet areal fra det ene land til det andet.

Grænsen er i juni 2016 96 år gammel og selvom grænser altid sætter følelser i gang, så må det nok konkluderes, at grænsen har vist sig at være stabil og respekteret og har ført til et levende grænseland.

